
Aika 18.11.2024, klo 15:00 - 15:45

Paikka Tampere-talo, kokoustila Duetto 1-2 ja sähköinen kokous

Käsitellyt asiat

§ 10

Valtuustokysely Ruskossa sijaitsevan jätteenkäsittelylaitoksen ympäristöhaitoista - Mitja Tapio

Saapuvilla olleet jäsenet

Nurminen Ilmari, puheenjohtaja
Järvenpää Elina, 1. varapuheenjohtaja, saapui 15:15
Mustakallio Jaakko, 2. varapuheenjohtaja, saapui 15:11
Aaltonen Mikko, 3. varapuheenjohtaja, saapui 15:06
Aaltonen Teemu, saapui 15:04
Aleksovski Atanas, saapui 15:10
Alppi Ulla-Leena, saapui 15:11
Dundar-Järvinen Aila
Eskelinen Riina-Eveliina
Evilä Tommi, saapui 15:27
Höyssä Matti
Ikonen Anna-Kaisa, saapui 15:01
Ivanoff Antti, saapui 15:01
Järvinen Matti, saapui 15:04
Järvisalo Vilma, saapui 15:24
Kaleva Lassi, saapui 15:07
Kampman Ulla
Kostiainen Leena, saapui 15:03
Kuusipalo Saana
Leino Ida, saapui 15:23
Lyly Lauri, saapui 15:11
Minkkinen Minna, saapui 15:12
Moisio Jani, saapui 15:40
Puolimatka Marika
Pursiainen-Hautala Sirpa
Raevaara Arne, saapui 15:10
Rokosa Inna, saapui 15:14
Schafeitel Yrjö, saapui 15:01
Sirén Jouni
Siuro Petri
Taina Anneli, saapui 15:08
Tanus Sari, saapui 15:43
Tapio Mitja
Tolonen Johannes

Muut saapuvilla olleet

Hukkanen Eetu, saapui 15:04
Kannonlahti Katja, Viestintäjohtaja, saapui 15:12
Klami Laura, Lakiasiaintohtaja, saapui 15:33
Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja, saapui 15:14

Poissa

Abdali Ali-Reza, varajäsen
Ahonen Reeta, varajäsen
Aittokallio Marjo, varajäsen
Axen Erkki, varajäsen
Caglayan Merve
Grann Hanna-Maria, varajäsen
Grönroos Arto

Gustafsson Jukka
Haapa-aho Olga
Halonsaari Miila
Halsinaho Aila, varajäsen
Hanhela Milka
Hanhilahti Vilhartti
Hannula Timo, varajäsen
Hautanen Teija, varajäsen
Heikkilä Lasse, varajäsen
Helimo Matti
Hellsten Matti, varajäsen
Hemminki Toni, varajäsen
Hiitti Antti
Hiltunen Hanna, varajäsen
Hiltunen Kari-Matti, varajäsen
Hinkka Petteri
Ihalainen Rauno, varajäsen
Jatinen Tuula, varajäsen
Joki Matti, varajäsen
Julin Sofia
Jussila Anne-Mari
Jäntti Aleks
Kaivonen Kirsi
Kallio Kalle, varajäsen
Kamppuri Eija, varajäsen
Karintaus Katja, varajäsen
Kiili Kalle, varajäsen
Kiviranta Joonas
Kivistö Anneli
Kortesoja Kaisa Elina, varajäsen
Kulmala Mika, varajäsen
Kummola Kalervo
Kunnari Kukka
Kuortti Jussi, varajäsen
Lahtinen Jussi
Lahtinen Markku, varajäsen
Lehtelä Heli, varajäsen
Liikka Jyrki, varajäsen
Liimola Anne
Lohiniemi Susanna, varajäsen
Loukaskorpi Johanna
Luhtalampi Mari, varajäsen
Machaal Mahmoud
Majuri Katriina, varajäsen
Marchant Aedo Javiera, varajäsen
Markkanen Jouni
Mikkola Outi, varajäsen
Mikkonen Tiina, varajäsen
Moilanen Anna, varajäsen

Moisander Antti
Molari Anni O
Mäkeläinen Suvi
Mäkinen Pasi, varajäsen
Nieminen Helena, varajäsen
Nieminen Jaana, varajäsen
Nikko Patricia, Juristi
Nordström Pia, varajäsen
Näsi Ella, varajäsen
Ojala Ellen, varajäsen
Oksanen Lasse, varajäsen
Ovaska Jouni
Paavola Mikko, varajäsen
Perämaa Juha, Juristi
Porttikivi Ilkka
Puisto Sakari
Rajala Petri
Rantanen Ilpo, varajäsen
Reito Lotta
Rintanen Arttu, varajäsen
Roihuvuo Johanna, varajäsen
Saari Jari, varajäsen
Saarikangas Sanna, varajäsen
Sajakorpi Aku, varajäsen
Salmijärvi Mirja
Salo Juho, varajäsen
Salomäki Ville, varajäsen
Sareila Hanna
Sasi Ilkka
Seppänen Erkki, varajäsen
Sipilä Satu, varajäsen
Sirkesalo Sohvi, varajäsen
Sirniö Ilpo, varajäsen
Stenhäll Jaakko
Suomela Iiris
Suoniemi Juhana, varajäsen
Torkkola Sinikka, varajäsen
Tynkkynen Oras
Vallin Veikko
Vigelius Joakim
Viitanen Pia
Viitaniemi Riikka, Johtava juristi
Vikman Sofia
Viljanen Iida, varajäsen
Vuori Arttu, varajäsen
Vuorio Jaakko, varajäsen
Wigelius Ari, varajäsen
Kaunisto Kalle, hallintosihteeri, sihteeri

Ilmari Nurminen
Puheenjohtaja

Sihteeri

§ 10

Valtuustokysely Ruskossa sijaitsevan jätteenkäsittelylaitoksen ympäristöhaitoista - Mitja Tapio

TRE:5133/11.00.01/2024

Päätös

Merkittiin.

Perustelut

Mitja Tapion valtuustokysely:

Ruskossa sijaitsevassa jätteenkäsittelylaitoksessa on tämän valtuustokyselyn kirjoittamishetkellä kolmas tulipalo viimeisen viikon sisällä. Tulipalo on poikkeuksellisen vakava: se on työllistänyt kymmeniä pelastuslaitoksen yksiköitä, Pirkanmaan pelastuslaitos on pyytänyt virka-apua Satakunnan lennostolta ja Finavialta ja alueella on vaaratiedote voimassa toista vuorokautta.

Tämä ei ole ensimmäinen kerta, kun samaisessa jätteenkäsittelylaitoksessa syttyy tulipaloja, vaan tilanne on toistunut lukuisia kertoja usean vuoden ajanjaksolla. Laitokseen on myös useiden vuosien ajan kohdistettu toistuvasti valvontatoimenpiteitä lupaehtojen rikkomisen ja ympäristöhaittojen vuoksi. Lähialueen asukkaat ovat useiden vuosien ajan valittaneet laitoksen aiheuttamista ympäristöhaitoista, kuten hajusta ja ympäristöön levinneestä roskasta. Vain muutamaa päivää ennen tuoreinta tulipaloa jätteenkäsittelylaitosta operoiva Remeo tiedotti, että laitoksella on säilössä ympäristöluvan ylittävä määrä jätettä.

Jätteenkäsittelylaitoksen toimintaa on käsitelty myös oikeudessa. Vuonna 2023 Pirkanmaan käräjäoikeus käsitteli laitoksen aiheuttamia haittoja ja katsoi laitoksen vuoteen 2022 saakka omistaneen Delete Finland Oy:n syyllistyneen ympäristön turmelemiseen, joskaan yhteisösakkoa ei langetettu tai vastuuhenkilöitä ei tuomittu näytön vajavaisuuden vuoksi.

On selvää, että Ruskon jätteenkäsittelylaitoksen tilanne on kestämaton lähialueen asukkaiden kannalta. Asukkaiden oikeus turvalliseen ja terveelliseen asuinympäristöön ei nykyisellään toteudu. Huolta herättää myös laitoksen sijainti Pyhäjärveen laskevan Vihiojan valuma-alueella.

Kysynkin,

1. Millainen Tampereen kaupungin toimivalta on kyseisessä asiassa ja millaisin keinoin kaupunki on yhteistyössä muiden viranomaisien kanssa pyrkinyt turvaamaan asukkaiden oikeuden turvalliseen ja terveelliseen ympäristöön?
2. Mikäli jätteenkäsittelylaitoksen toiminta jatkuu viimeisimmän tulipalon jälkeen, millä keinoin Tampereen kaupunki varmistaa, että laitoksen ympäristön turvallisuus ja terveellisyys on jatkossa turvattu?

Apulaispormestari Matti Helimon vastaus Mitja Tapion valtuustokyselyyn:

Vastaus kysymykseen 1. Millainen Tampereen kaupungin toimivalta on kyseisessä asiassa ja millaisin keinoin kaupunki on yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa pyrkinyt turvaamaan asukkaiden oikeuden turvalliseen ja terveelliseen ympäristöön?

Jätteenkäsittelylaitosten ympäristöluvanvaraisuus ja kaupungin rooli ympäristölupakäsittelyssä

Jätettä ammattimaisesti ja laitosmaisesti käsittelevällä toimijalla tulee olla ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisesti ympäristölupa. Aluehallintovirasto on toimivaltainen lupaviranomainen, mikäli vuosittain vastaanotettavan ja käsiteltävän vaarattoman jätteen määrä on yli 20 000 tonnia. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee vastaanottomäärältään tätä pienempien jätteenkäsittelylaitosten ympäristöluvut. Ympäristölupaa ei saa myöntää asemakaavan vastaisesti.

Tauskonkatu 30–32:ssa on ollut jätteen käsittelytoimintaa ainakin 1990-luvulta lähtien. Ensimmäisen alueella toimintaa harjoittaneen toimijan toimintaan oli Tampereen kaupungin myöntämä ympäristölupa, sillä vastaanottomäärä oli alle silloisen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan, 5000 tonnia vuodessa. Alueella toimintaa harjoittavat yritykset ovat vaihtuneet vuosien saatossa, ja toiminta on laajentunut. Toiminta siirtyi valtion ympäristölupaviranomaisen luvittamaksi vuonna 2002. Alueella on voimassa 10.6.2009 hyväksytty asemakaava. Laitosalueella on merkintä TJ-1, teollisuus-, varasto- ja jätteenkäsittelyalue.

Tällä hetkellä alueella harjoittaa toimintaa Remeo Refining Oy. Ruskon jätteenkäsittelylaitoksella on Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston myöntämä ympäristölupa (139/2015/1, annettu 26.8.2015), jota on muutettu Vaasan hallinto oikeuden päätöksellä (17/0544/3, annettu 24.11.2017). Lupa on myönnetty aiemmin alueella toimineelle Delete Finland Oy:lle, ja ympäristölupa on oikeuksineen ja velvoitteineen siirretty Remeo Refining Oy:lle. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston vuonna 2015 myöntämällä ympäristölupapäätöksellä toiminta laajeni aiemmasta merkittävästi: vastaanotettava kokonaisjättemäärä kasvoi noin 64 000 tonnista vuodessa nykyisin laitoksella luvassa sallittu vastaanotettavaan jättemäärään, 300 000 tonniin vuodessa.

Laitoksella käsiteltävän jätteen määrän lisäksi on toiminnan vaikutusten kannalta merkitystä sillä, kuinka paljon laitoksella saa varastoida kerrallaan mitäkin jätejätettä, sekä sillä, missä, miten ja kuinka pitkään jätteitä saa varastoida. Näistä säädetään ympäristölupapäätöksessä annettavilla lupamääräyksillä. Samoin ympäristöluvan lupamääräyksillä säädetään siitä, kuinka toiminnassa syntyvät vedet tulee käsitellä ja minne ne saa johtaa, esimerkiksi viemäroidäkö ne jätevedenpuhdistuslaitokselle vai ympäristöön, mikä on toiminnasta aiheutuva sallittu melutaso ja kuinka laitokselta aiheutuvat ilmapäästöt tulee käsitellä.

Aluehallintoviraston tulee pyytää vireillä olevasta ympäristölupahakemuksesta lakisääteiset lausunnot. Tampereen kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaiset sekä maankäytön suunnittelu ovat antaneet kukin lausuntonsa aluehallintovirastossa käsiteltävistä ympäristölupahakemuksista. Edellä mainitun ympäristölupahakemuksen käsittelyn yhteydessä ympäristönsuojeluviranomainen (YRJA, 17.6.2014, § 96) lausui muun muassa, että lupahakemuksessa haetut vastaanotettavan ja kerrallaan varastoitavien jätteiden määrät ovat ylisuuria ja varastointimäärät epärealistisia ajatellen laitoksella oleva varastointitila. Ympäristönsuojeluviranomainen totesi lausunnossaan, että etenkin kierrätyspolttoaineen raaka-aineiden ja valmiin kierrätyspolttoaineen varastoinnille ei voida myöntää ympäristölupaa haetun suuruisina. Vesiensuojelun näkökulmasta ympäristönsuojeluviranomainen edellytti, että laitosalueella muodostuvat hulevedet johdetaan käsiteltäväksi jätevedenpuhdistuslaitoksella, eikä niitä käsitellä laitosalueelle suunnitellussa puhdistamossa ja johdeta käsittelyn jälkeen Houkanojaan.

Asemakaavoitus edellytti lupahakemuksesta lausuessaan, että luvassa huomioidaan yleiskaavan mukaiset ja asemakaavoituksessa ohjelmoidut Hervantajärven ja Lintuhytin asuinalueet. Myöhemmissä lausunnoissa kaavoitus on edellyttänyt näiden asuinalueiden huomioimista ympäristöluvan ehdoissa. Asemakaavoitus on todennut, että Lintuhytin ja Hervantajärven asuinalueiden asemakaavat on laadittu Ruskon hyötyjätelaitoksen ympäristöluvan myöntämisen jälkeen. Saatujen selvitysten mukaan haitat lähiympäristöön ovat suuremmat kuin ympäristölupaa myönnettäessä arvioitiin, eikä niitä ole siksi voitu huomioida alueen kaavoituksessa. Kaavoittaja on pitänyt lupahakemuksista lausuessaan tärkeänä, että toiminnasta aiheutuvat ympäristöhaitat saadaan hallintaan.

Ympäristönsuojelulain mukainen valvonta

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 23 §:ssä määrätään, että yleisiä ympäristönsuojelulain mukaisia valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (valtion valvontaviranomainen) sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Valtion valvontaviranomainen on pääasiallisessa vastuussa valtion viranomaisen luvittaman laitoksen valvonnasta, joten Ruskon hyötyjätelaitoksen valvonnasta vastaa Pirkanmaan ELY-keskus. Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen saa tiedokseen toiminnanharjoittajan vuosiraportit sekä Pirkanmaan ELY-keskuksen kirjalliset valvontatoimenpiteet, kuten selvityspyynnöt, kehotukset ja hallintopakkopäätökset. Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen seuraa laitoksen toimintaa ja osallistuu ELY-keskuksen tekemiin tarkastuksiin.

Valvontaviranomaisen tulee valvonnassaan arvioida, tuleeko voimassa olevaa ympäristölupaa muuttaa ympäristönsuojelulain 89 §:n nojalla. Valvontaviranomaisen lisäksi aloitteen ympäristöluvan muuttamiseksi voivat tehdä ympäristönsuojelulain 89 §:n nojalla myös haitankärsijä tai

luonnonsuojelujärjestö. Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen teki 2.6.2020 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle ympäristönsuojelulain 89 §:n mukaisen hakemuksen Ruskon jätteenkäsittelylaitoksen ympäristöluvan muuttamiseksi (YRJA 2.6.2020, § 73). Pirkanmaan ELY-keskus teki vastaavan hakemuksen 27.5.2020.

Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen antoi lupamuutosta koskevan asian käsittelyn yhteydessä aluehallintovirastolle

- vastineen (YRJA 30.3.2021, § 42) Delete Ympäristöpalvelut Oy:n toimittamista melu-, pöly- ja hajuselvityksistä (Vastine Delete Ympäristöpalvelut Oy:n vastineeseen YSL 89 §:n mukaisista luvan muuttamista koskevista aloitteista | Tampere esityslistat ja pöytäkirjat)
- Vastineen (YRJA 26.10.2021, § 147) (Vastine Delete Ympäristöpalvelut Oy:n vastineeseen | Tampere esityslistat ja pöytäkirjat)
- lausunnon 13.6.2022 (pitäydyttiin luvan muuttamista koskevassa vaateessa).

Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen ja Pirkanmaan ELY-keskuksen tekemien aloitteiden ja toiminnanharjoittajan toimittamien lisäselvitysten perusteella aluehallintovirasto muutti lainvoimaista ympäristölupaa 28.12.2022 tekemällään päätöksellä (207 /2022). Muun muassa kerrallaan laitoksella varastossa olevien jätteiden varastointimäärää pienennettiin aiemmasta 74 700 tonnista 24 300 tonniin, jätteen varastointiaikaa rajoitettiin ja voimakkaimmin haisevan seula-alitteen varastointiaika on nykyisin maksimissaan neljä viikkoa. Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen vaade seula-alitteen sisävarastoinnista ei toteutunut lupapäätöksessä, mutta seula-alite määrättiin varastoitavaksi peitettyinä. Lisäksi lupapäätöksessä edellytettiin suunnitelma sammutusvesien hallinnasta ja täsmennettiin ennaltavarautumissuunnitelmaa koskevaa määräystä sekä annettiin asuinkiinteistöjen pihalle hajulle raja- ja tavoitearvoja.

Valvontaviranomaisen tai yleistä etua valvovan viranomaisen aloite ympäristöluvan muuttamiseksi on poikkeuksellinen toimenpide, ja ainoa laatuaan, jonka Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on ympäristönsuojelulain voimassa ollessa tehnyt. Kriteerit luvan muuttamiseksi yleistä etua valvovan viranomaisen aloitteesta on asetettu ympäristönsuojelulainsäädännössä huomattavan korkealle, mutta Ruskon hyötyjätekeskuksen ympäristöluvan kohdalla ne täytyivät ja ympäristönsuojeluviranomainen käytti sille laissa myönnettyä oikeuttaan.

Viranomaisten yhteistyö

Pirkanmaalla on tehty viranomaisten yhteistyötä pitkään ja yhteistyötä on kehitetty suunnitelmallisesti viime vuosina perustamalla muun muassa Pirkanmaan viranomaistyöryhmä. Ryhmään kuuluvat pelastusviranomainen, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Pirkanmaan ELY-keskus, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Tampereen kaupungin ympäristöterveyden- ja ympäristönsuojeluviranomaiset, ja vastaavat

viranomaiset muista Pirkanmaan kunnista. Viranomaistyöryhmässä on muun muassa kehitetty ohjeistusta onnettomuustilanteiden viranomaisten yhteistoimintaan. Sattuneita onnettomuuksia ja eri viranomaisten roolia ja tehtäviä on käyty jälkikäteen yhdessä läpi ja katsottu, onko toiminnassa edelleen parannettavaa. Näin tullaan tekemään myös Ruskon hyötyjätelaitoksen tulipalon jälkeen.

Laitosvalvontaa tehdään myös yhteistyössä eri viranomaisten kesken. Tarkastukset voivat olla esimerkiksi yhteistarkastuksia ympäristönsuojeluviranomaisten, pelastusviranomaisten ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kesken.

Onnettomuustilanteessa toimiminen

Onnettomuustilanteessa toimintaa johtaa pelastusviranomainen. Pirkanmaan ELY-keskus toiminnan valvojana on hoitanut sille kuuluvia lakisääteisiä valvontatehtäviä. Onnettomuuden tapahduttua perustettiin tilannekeskus, joka piti tilanepalavereja onnettomuustilanteen vaatimalla tiheydellä useita kertoja päivässä. Tilannekeskuksen toiminnassa oli mukana pelastusviranomaisen, Pirkanmaan ELY-keskuksen ja PIRHA:n edustajien lisäksi Tampereen kaupungilta riskienhallinta- ja turvallisuusjohtaja, turvallisuuspäällikkö, terveydensuojelupäällikkö, rakennuttamisjohtaja sekä vs. ympäristöpäällikkö. Toimintaa harjoittavan Remeon edustaja on osallistunut osaan tilannekeskuksen palavereista.

Tampereen kaupungin ympäristönsuojelun viranhaltijoita on ollut mukana laitoksella paloaikaan tehdyillä tarkastuksilla. Tarkastuksilla on kiinnitetty huomiota muun muassa sammutusvesien keräämiseen, kierrättämiseen ja analysointiin, sekä Houkanojan veden laatuun.

Haitankärsijöiden yhteydenottoja vastaanotettiin ja niitä käännettiin toimivaltaisen viranomaisen vastattaviksi. Viranomaiset pitivät 6.11.2024 yhteisen tiedotustilaisuuden tiedotusvälineiden edustajille. Viranomaiset julkaisivat yhdessä tiedotteen 7.11.2024. Ajankohtaisen tilannetiedon onnettomuuden aikana sai pelastuslaitoksen nettisivuilta.

Terveydensuojelu on vastannut asukkaiden kysymyksiin koskien tulipalosta aiheutuneita terveyshaittoja. Vuoden 2024 tulipalon kohdalla Lintuhytin asukkaiden tiedontarpeeseen tilanteeseen liittyen on vastattu myös järjestämällä asukastilaisuus. Tilaisuus järjestettiin 12.11.2024 Lintuhytin puistossa ja paikalla oli laajasti eri tahojen edustajia vastaamassa asukkaiden kysymyksiin. Tilaisuudessa paikalla oli pelastuslaitoksen, ELY-keskuksen ja Pirhan sosiaali- ja kriisipäivystyksen edustajat, Tampereen kaupungilta terveydensuojelu- ja ympäristönsuojeluviranomaisen edustajat sekä riskienhallinta- ja turvallisuusjohtaja ja kaupunkiympäristön palvelualueen johtaja.

Seurannat

Pääsääntöisesti vastuun onnettomuustilanteiden seurannasta kantaa toiminnanharjoittaja. Ohjeistuksen tarvittavaan näytteen ottoon toiminnanharjoittaja saa toimivaltaiselta viranomaiselta. Tarvittaessa ELY-

keskus ja kaupungin terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomaiset ottavat omia näytteitä. Toiminnanharjoittaja ja ELY-keskus ovat molemmat tilanneet vesinäytteenoton laitoksen alapuolisesta Houkanojasta. Ojavettä seurataan laitoksen toiminnan normaalitilanteessa kaksi kertaa vuodessa. Tulipalon vaikutuksia ojaveteen voidaan verrata normaalitilanteeseen ja muiden kaupunkiojien veden laatuun. Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluyksikön vesiasiantuntijat seuraavat oja- ja järvivesien tuloksia. Kaupungin ympäristönsuojeluyksikkö seuraa myös sammutusvedenottoaikoilla, kuten Ahvenisjärvellä ja Houkanojan, veden oton vaikutuksia.

Ympäristönsuojeluyksikkö on tilannut sekä vuoden 2020 että vuoden 2024 suuren tulipalon aikaan Tampereen yliopiston aerosolifysiikan laboratorion mittausauton alueelle. Mittalaitteilla on mitattu mm. ultrapieniä hiukkasia ja nokea sääolojen mukaisesti kulloiseltakin vaikutusalueelta, muun muassa Polunmäenkadulta ja Lintuhytin asuinalueelta 6.11.2024 alkaen savusta aiheutuvien terveyshaittojen arvioimiseksi.

Terveydensuojeluyksikön tehtävänä jätteenkäsittelykeskuksen tulipalojen yhteydessä on ollut arvioida tilanteen aiheuttamia terveyshaittoja sekä antaa ohjausta ja neuvontaa terveyshaittojen ehkäisemiseksi erityisesti onnettomuuden jälkivaiheessa. Terveydensuojeluviranomainen on vuoden 2020 ja 2024 tulipalojen yhteydessä ottanut ympäristönäytteitä tulipaloista elinympäristöön aiheutuneen hiukkaslaskeuman haitta-ainepitoisuuksien selvittämiseksi. Molemmissa tulipaloissa on lisäksi annettu ohjausta ja neuvontaa asukkaille esimerkiksi asunnon mahdollisten savujäämien puhdistamiseen sekä ilmanvaihdon suodattimien puhdistamiseen.

Vastaus kysymykseen 2. Mikäli jätteenkäsittelylaitoksen toiminta jatkuu viimeisimmän tulipalon jälkeen, millä keinoin Tampereen kaupunki varmistaa, että laitoksen ympäristön turvallisuus ja terveellisyys on jatkossa turvattu?

Ensisijaisesti kaupunki pyrkii siihen, että nykyisenmuotoinen toiminta ei jatkuisi kyseisellä toiminta-alueella. Kaupunki selvittää erilaisia kaupungin toimivallassa olevia vaihtoehtoja erityisesti ref-jätteen käsittelyn muuttamiseksi tai toiminnan siirtämiseksi alueelta. Kyseessä olevaan toimintaan on kaupunki vuokrannut kolme tonttia alun perin Toivonen-yhtiöille. Määräaikaiset vuokrasopimukset päättyvät 2030-luvun lopulla ja 2040-luvun alussa. Vuokrasopimuksissa on irtisanomisyksiköt. Se, täyttyvätkö irtisanomisehdot, vaatii tarkempaa oikeudellista selvittelyä. Vuokrasopimusten purkamiseen sovelletaan maanvuokralain 21 §:n perusteita. Lähtökohtaisesti purkuoikeus syntyy vasta, jos vuokralainen ei ole korjannut menettelyään sille asetetussa kohtuullisessa määräajassa. Kaupunki voi tarvittaessa etsiä uutta paikkaa toiminnalle, mutta suoraan kaavallisesti jätteenkäsittelyn mahdollistavaa riittävän isoa valmista rakentamatonta kaavatonttia voi olla hankala löytää.

Myös Ruskon jätekeskuksen ympäristöluvan valvontaviranomaisena toimiva Pirkanmaan ELY-keskus on ilmaissut, että laitoksen toiminta ei voi

jatkoa nykyisellään tulipalon jälkeen. Pirkanmaan ELY-keskus on antanut 14.11.2024 poikkeustilanteen vuoksi ympäristönsuojelulain 123 §:n mukaisen päätöksen. Päätöksen mukaan Tampereen Ruskossa sijaitsevan Remeo Oy:n jätteenkäsittelylaitoksen alueella olevia jätteitä saa käsitellä vain niiden poiskuljettamista varten. Kaikki laitosalueella varastoituna oleva jäte, palanut materiaali sekä sammutusjätevedet tulee toimittaa pois alueelta. Laitosalue ympäristöineen tulee siivota kuormien kuljetuksesta aiheutuneesta roskaantumisesta alkaen. Lisäksi toiminnanharjoittajan on vastattava kaikista siivouksen kustannuksista sekä haittaeläinten torjunnasta. Päätös sisältää alueen ympäristöä ja vesistöjä koskevia määräyksiä, kuten Houkanojan ja Vihiojan säännöllistä tarkkailua sekä edellytyksen Tampereen Lintuhytin asuinalueen rakennusten sisä- ja ulkopintanäytteidenottoista. Toiminnanharjoittaja on velvollinen vastaamaan myös kaikista seurantaan ja näytteidenottoon liittyvistä kustannuksista. Lisäksi toiminnanharjoittajan on kustannettava myös aiemmin viime viikolla Tampereen yliopiston tulipalon vaikutusalueella tekemät ilmapäästömittaukset.

Päätöksessä edellytetään, että Houkanojan ja Vihiojan tarkkailutulosten pohjalta tulee laatia ulkopuolisen asiantuntijan toimesta selvitys sammutusvesien ja -vaahtojen vaikutuksesta alapuoliseen vesistöön ja Houkanojassa sekä sen varrella eläviin herkkiin eliölajeihin. Palon- ja sammutustöiden vaikutusalueelle tulee laatia lajikartoitus seuraavan kasvukauden puitteissa. Lisäksi toiminnanharjoittajan on tilattava ja kustannettava alueen hiekkalaatikoista otettujen näytteiden analysointi, ja Lintuhytin yleisten alueiden hiekkalaatikoiden hiekan vaihdoista aiheutuneet kustannukset on korvattava. Päätöksessä määrätyt toimenpiteet pitää olla tehtynä vuoden loppuun mennessä. Tämän jälkeen Pirkanmaan ELY-keskus tarkastaa laitoksen tilanteen ja harkitsee jatkotoimia.

Valvontaviranomaisella on mahdollisuus hakea toiminnalle myönnetyn ympäristöluvan peruuttamista ympäristönsuojelulain 93 §:n mukaisesti, muun muassa, mikäli lupamääräyksiä on valvontaviranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti rikottu siten, että toiminnasta voi aiheutua luvan myöntämisen edellytysten vastainen seuraus tai toiminnan jatkamisen edellytyksiä ei saada täytetyksi lupaa muuttamalla. Mikäli laitoksen valvontaviranomainen tekee luvan peruuttamista koskevan hakemuksen aluehallintovirastolle, Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen antaa lausuntonsa mahdollisesta peruuttamishakemuksesta.

Poikkeuksellista toimintaa koskevaa päätöstä valmisteltaessa kaupungin ympäristönsuojelu ja terveydensuojelu ovat ELY-keskukselle antamissaan kirjallisissa kommentteissa todenneet, että Remeo Oy:n Ruskon jätteenkäsittelylaitoksen ympäristöluvan muutos tai peruuttamisen valmistelu on syytä aloittaa onnettomuusriskin, asutuksen läheisyyden sekä toistuvien lupamääräysten laiminlyöntien perusteella.

Tampereen kaupungin ympäristönsuojelu tukee jatkossakin Pirkanmaan ELY-keskusta laitoksen valvontatoimissa ja osallistuu laitoksen toiminnan

valvontaan aktiivisesti. Toimivalta laitoksen valvontatoimista päätettäessä on kuitenkin Pirkanmaan ELY-keskuksella ja vastuu toiminnan lainmukaisuudesta on toiminnanharjoittajalla.